Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 4 март чоршанба

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Сотувда эркин нархда
№ 46 (1827)

СОАТ МИЛЛАРИ АЙЛАНАДИ
СЕШАНБА ХАБАРЛАРИ

● ОЛТИН МЕРОС

АЛ ФАРҒОНИЙ СТИПЕНДИЯСИ

— Халқимизнинг ҳиммати ҳеч бир қолипга сиғмайди, тенгсиз, беқиёс. Айниқса, ўз ўтмишини, қолаверса, улуғ алломаларини осмон қадар қадрлашни ҳам қойиллатади. Яқинда Фарғона Политехника институти илмий кенгаши буюк ватандошимиз Аҳмад ал-Фарғоний ҳазратларининг қутлуғ тўйлари шарафига махсус стипендия таъсис этди, — деб хабар қилади ўз мухбиримиз Набижон Собир.

— Иқтидорли талабалардан 16 нафари ўтказилган танловда ғолиб топилиб, «Ал-Фарғоний стипендианти» деган шарафли номга сазовор бўлишди.

● КЎРИК-ТАНЛОВ

АНДИЖОННИНГ ОЙ КЕЛИНИ

Ким экан дейсизми? Э, бири момоларимиздан мерос бўлиб қолган маҳси-ковушни ғирчиллатиб, қирқ кокилини ўриб чиқса, яна бири Нодирабегим сиймосида кўз ўнгингизда товусдай товланиб турса, кишини ҳаяжон босар экан, — деб ёзади журналист Муҳаббат Отамирзаева.

Вилоят ҳокимлиги, хотин-қизлар қўмитаси, «Экосан», «Олтин мерос» халқаро жамғармалари, «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамкорликда ўтказган «Энг ибратли келинчак» кўрик-танлови сўнгги босқичининг шартлари, очиғи, оғир эди. Келинлар асл ўзбекона урф-одату бугунги кун ташвишларидан тортиб, оиладаги муаммоли ҳолатларда қандай йўл тутиш лозимлигини намойиш этишлари керак эди.

Танлов шартларини қойиллатиб адо этган жалолқудуқлик келинчак — Муборакхон Ёқубова бекалик, келинлик, оналик сифатлари билан ҳакамлару томошабинларни лол қолдириб, ғолиба бўлди.

● ЖАВОБ

«ТОЙТЕПА»ЛАР ЎЗГАРДИ

Газетамизнинг ўтган йил 11 декабрь сонида «Тўйтепами, Тойтепа?» деб номланган танқидий хабар эълон қилинган эди. Яқинда Ўрта Чирчиқ тумани ҳокими Қ. Деҳқонбоев имзоси билан таҳририятга хат келди:

«...Кичик(!) танқидий мақола ҳиссадорлик жамиятининг Тўйтепа автокорхонаси томонидан муҳокама қилиниб, тўғри, деб топилди.

Ёзувдаги ушбу хатоликлар зудлик билан тузатилиб, йўналиш номлари лотин алифбосида ёзиб чиқилди. Туман ҳокимлиги қайтадан номланган жойлардаги ёзувларнинг тўғри ёзилишини яна бир бор кўриб чиқиш учун ишчи гуруҳи тузди ва бу масалани ўз назоратига олди».

АЛЛО, «ХАЛҚ СЎЗИ»МИ?

ХАВФЛИ ЧОРРАҲА

— Қўйлиқ бозори ёнгинасида яшайман. Шу...

— Узр, ўзингизни таништирсангиз.

— Шарофиддин Эгамовман. Вақтинча ишламаяпман. Деярли ҳар куни уйдаман. Деразамиз бозор тарафга қарагани учун ҳар куни юрак ҳовучлаб тураман. Чунки Фарғона йўли ва Тошкент ҳалқа йўли кесишадиган улкан чорраҳа доимо гавжум. Бозорга ўтаётган-қайтаётган одамларнинг ҳисоби йўқ. Гоҳо кўнгилсиз ҳодисалар ҳам бўлиб туради. Янги бозорнинг қурилгани яхши бўлди-ю, аммо барибир шу чорраҳада ер ости йўли ниҳоятда зарур эканлигини ҳамма айтаяпти. Бўлмаса хавфли чорраҳалигича қолиб кетаверади.

● БОЖХОНАДА

МИСИ ЧИҚДИ

— Фарғона вилояти божхона бошқармасининг 9-сонли «Гулмиён» маскани бошлиғи Соҳибжон Ворисов раҳбарлигидаги ходимлар ярим тунда божхона назорати ўрнатилмаган айланма йўлдан Қирғизистон томон елиб бораётган КамАЗ-4310 русумли, давлат белгиси А 15 29-45 юк автомашинани тўхтатишди. Унинг юкхонаси текширилганда аммиакли селитра минерал ўғити билан лиқ тўла эди, — деб хабар қилди Фарғона вилояти божхона бошқармаси матбуот гуруҳи инспектори З. Йигиталиев.

— Шунча ўғитни қаердан олдингиз ва қаерга олиб кетяпсиз? Юк эгаси Ҳусан Саримсоқов жаҳкираб қолди. «Қирғизистонда 10 гектар ерим бор. Буғдойга сепиш учун...» мужмал жавоб берди.

Дастлабки суриштирув давомида шунча селитра Фарғона шаҳридаги «Ҳилола» хусусий фирмасидан сотиб олинганлиги аниқланди. Ҳ. Саримсоқов 346 қоп селитрани 12 тонна, деб божхоначиларни алдамоқчи бўлди. Бироқ ҳеч қандай ҳужжатсиз, божхона назоратидан яширин ҳолда олиб кетилаётган минерал ўғит қайта тортиб кўрилганда нақд 13 минг 520 килограмм бўлиб чиқди.

Ушбу ҳолат бўйича жиноий иш қўзғатилди. Тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Телефонларимиз: 133-15-22, 133-52-55, 133-07-48, 136-37-85

«Соат миллари»ни *Норқобил ЖАЛИЛ* кузатди.

ЯРАТИШ ШУКУҲИ

Бозор иқтисодиёти барчани ҳушёр торттирди. Ҳар корхона эндиликда хўжакўрсинга ишлаши конизиён эканлигини тўлиқ ҳис этмоқда. Нимадир янгилик яратмасанг, ихтиро қилмасанг, янгича ишлаш усулларини қидирмасанг, шиддатли ҳаёт тўлқинлари сени қирғоққа итқитиб ташлаши, табиий. Очиқ турдаги «Алгоритм» ҳиссадорлик жамияти ишчи-хизматчилари ҳам буни тўла англадилар ва замон талаблари асосида ишлаш йўлига ўтдилар. Ҳадемай, бу ерда электростартёр ишлаб чиқарилади. Бу янгиликнинг моҳияти шундан иборатки, у корхоналардаги ишдан чиққан электр лампаларни қайта таъмирлайди ҳамда уларнинг ўн йил муддатга куймаслигига кафолат беради.

Маълум бўлишича, биргина Тошкент шаҳри корхоналарида ҳозир баҳоси 45 миллионлик 250 мингта ана шундай яроқсиз ҳолга келган электр лампалар бор. Бу лампаларда газли симоб моддаси бўлганлиги учун уларни махсус хандақларга кўмиш лозим ва бунинг учун 15 миллион сўм харажат қилиш керак бўлади. Уларни қайта таъмирлаш учун 12 миллион 250 минг сўм сарфланади, холос.

Фотомухбиримиз Тўлқин КАРИМОВнинг хабарига кўра, бу ҳиссадорлик жамиятига ҳам катта маблағ келтириши кутилмоқда.

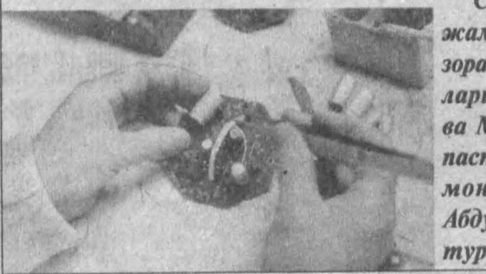

СУРАТЛАРДА: жамият меҳнат назорати бўлими ходимлари Ирина Зотова ва Муроджон Одилов, пастдаги суратда эса монтажчи Муҳиба Абдусаломовани кўриб турибсиз.

Ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллиги олдидан

ТАЙЁРГАРЛИК ИШЛАРИ АВЖИДА

Буюк муҳаддис Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллик юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий қўмита аъзоларидан бир гуруҳи Самарқандда бўлди. Улар республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур ташкилий қўмита раиси И. Жўрабеков бошчилигида алломанинг Челак тумани Харганг қишлоғидаги муқаддас қадамжоида амалга оширилаётган таъмирлаш ва қурилиш ишлари қандай бораётгани билан танишдилар.

Бу ерда Вазирлар Маҳкамасининг қарорига мувофиқ нафақат мамлакатимиз, балки бутун мусулмон олами нишонлайдиган бу улкан маъракага тайёргарлик бўйича кенг кўламда бунёдкорлик ишлари олиб борилмоқда. Махсус лойиҳа асосида миллий ва замонавий меъморчилик анъаналарини ўзида уйғунлаштирган бетакрор ёдгорлик мажмуи барпо этилмоқда.

Буюк бобокалонимиз ал-Бухорий тўйига кўпгина хорижий давлатлардан меҳмонлар ташриф буюриши кутилмоқда. Улар алломанинг қабрини зиёрат қилиш давомида Даҳбед қўрғонидаги муққаддас қадамжо — Маҳдуми Аъзам мақбарасини ҳам зиёрат қиладилар. Бу ерда ҳам катта ҳажмдаги таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари бажарилмоқда.

Ташкилий қўмита йиғилишида республикамизнинг таниқли меъмору усталари бажараётган ишлар ижобий баҳоланди. Айни вақтда лойиҳадаги айрим ноаниқликларга барҳам бериш, барча ишларни бир маромда давом эттириш учун тегишли қурилиш материалларини ўз вақтида етказиб берилишига эришиш зарурлигига эътибор қаратилди. Бу борада буюртмачию пудратчиларга аниқ топшириқ ва кўрсатмалар берилди.

Тадбирларда республика Бош вазири ўринбосари А. Азизхўжаев, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев қатнашди.

Ҳ. ШУКУРОВ,
ЎзА мухбири.

ЮКСАЛИШ ОДИМЛАРИ

1997 ЙИЛ: ИЖТИМОИЙ ТАРАҚҚИЁТ

*** Ижтимоий-маданий тадбирлар учун давлат бюджетидан 123 миллиард сўм ёки барча бюджет харажатларининг 40 фоизи ажратилди.**
***Ўтган йили 16 ёшгача бўлган фарзанди бор оилаларга нафақа тўлаш учун 9,6 миллиард сўм сарфланди.**
***64 минг ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 1,5 минг беморга мўлжалланган шифохоналар қурилди.**
*** 159 та қишлоқ тиббиёт пункти ишга туширилди, 202 та тиббиёт муассаси қишлоқ тиббиёт пунктларига айлантирилди.**

Мустақиллигимизнинг илк йилларидан халқимизни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналиши сифатида белгиланган бўлса, ўтган 1997 йилни Инсон манфаатлари йили, деб эълон қилиниши бу борада улуғвор ва залворли қадам бўлди, дейиш мумкин. Президентимиз Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йилда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш якунлари ҳамда Ўзбекистон иқтисодиётини 1998 йилда ислоҳ қилишнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлисдаги маърузасида тилга олинган рақамлар ва белгиланган вазифалар Ватанимизда ижтимоий соҳа ҳукуматимиз диққат марказидаги бош йўналишлардан бири эканлигидан далолат беради.

Энг аввало, маърузада алоҳида таъкидланганидек ўтган йили ижтимоий тадбирларни молиявий жиҳатдан таъминлаш дастурининг амалга оширилиши учун **давлат бюджетидан 123 миллиард сўм ёки барча бюджет харажатларининг қарийб 40 фоизи ажратилган.** Президентимиз Фармони билан аҳоли ижтимоий муҳофазасида етакчи ўрин тутадиган, газлаштириш ва тоза ичимлик суви билан таъминлаш борасида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилди. Айни шу соҳага 1997 йилда **34 миллиард сўм** бюджет маблағи ажратилди. Ушбу маблағни конкрет бажарилган ишлар мисолида кўрадиган бўлсак, кўз олдимизда **4,9 минг километр газ тармоғи ҳамда 1,8 минг километр сув қувурлари тармоғи** намоён бўлади.

Собиқ иттифоқ даврида ҳар бир оилани уй-жой билан таъминлаш ҳақида кўп гапирилар, ҳатто қарорлар қабул қилинар эди-ю, аммо амалда белгиланган ишлар ўлда-жўлда бўлиб қолиб кетар эди. Бугун Ўзбекистон катта қурилиш майдонига қиёс қилинар экан, бунёдкорликнинг салмоғли қисмини турар-жой объектлари ташкил қилмоқда. Ўтган йил давомида **6,7 миллион квадрат метр уй-жой** қуриб битказилди. Қишлоқларимиз инфратузилмасига алоҳида эътибор берилаётганли туфайли **5,4 миллион квадрат метр уй-жой** деҳқону фермерларимизга насиб этди. **Турар-жой сертификатлари бўйича сотиб олинадиган уй-жой нархининг 50 фоизини қоплаш учун бюджетдан 1,2 миллиард сўм** ажратилди. Бундан ташқари **64 минг ўқувчига** мўлжалланган мактаблар, **1,5 минг беморни** қабул қилиш имконига эга шифохоналар, бир сменада **11,7 минг кишини** қабул қиладиган поликлиникалар қурилди.

Ижтимоий ҳимоянинг муҳим йўналиши сифатида қишлоқ аҳолиси соғлигини муҳофаза қилиш ҳукуматимизнинг изчил сиёсатига айланди. Ўзбекистон қишлоқларида **159 та қишлоқ тиббиёт пункти ишга туширилди, 202 та тиббиёт муассаси** қишлоқ тиббиёт пунктларига айлантирилди.

Умуман олганда мамлакатимиз аҳолиси саломатлиги йўлида Инсон манфаатлари йилида салмоқли ишлар амалга оширилганлигининг гувоҳи бўлдик. Ногиронларни даволаш бўйича республика маркази ташкил этилди. **Тошкентда, Навоийда ва Фарғонада болалар ва катталар учун полиэмилит марказлари қурилди.**

Ўтган йили мактаб остонаАларига илк бор қадам қўйган болажонларимиз Президентимизнинг ажойиб совғаларини олишди: барча 1-синф ўқувчилари ўқув қуроллари билан тўла портфель олишди. Жумладан, кам таъминланган оилалар фарзандлари **қишки кийим-бош билан таъминланди. 16 ёшгача бўлган фарзанди бор оилаларга нафақа тўлаш учун 9,6 миллиард сўм сарфланди.**

Оила йили, деб эълон қилинган 1998 йилда ижтимоий муҳофаза соҳасида кенг миқёсли ишлар дастури қабул қилинди. **Бугун барча масъул давлат ва жамоат тузилмалари, жойлардаги ҳокимият идоралари бу дастурий вазифаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаши ўта муҳимдир.**

Ҳукуматимизнинг ижтимоий соҳадаги сиёсати халқимизни шўровий боқимандалик касалидан халос этиб, ташаббускорлик, бунёдкорлик ва яратувчилик салоҳиятини уйғотиб, рўёбга чиқармоқда. Шу боис бизда мураккаб ўтиш даврида ҳам ижтимоий тафовут кескин тус олмади.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан ислоҳотлар аввалбошданоқ ижтимоий мазмунга эгалиги, қилинаётган барча ишлар инсон ва унинг манфаатларига қаратилганлиги истиқлол йилларидаги барча муваффақиятларимиз калити бўлмоқда.

Жалолиддин САФОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚЎМИТАСИДА

МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ

Кеча Олий Мажлис Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Уни қўмита раиси Гулнора ЙЎЛДОШЕВА олиб борди.

Йиғилишда «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси ва Ижтимоий таъминот вазирлигининг Наманган вилояти ҳамда Тошкент шаҳридаги корхоналарида Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг аёллар, вояга етмаган шахслар ва ногиронларнинг меҳнат ҳуқуқларига риоя этилишига доир қисми ижроси тўғрисидаги масала муҳокама этилди.

Текшириш маълумотномасида қайд этилганидек, «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси ҳамда Ижтимоий таъминот вазирлигининг Наманган вилояти ва Тошкент шаҳридаги корхоналарида ходимларнинг, шу жумладан, ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган шахсларнинг меҳнат ҳуқуқларини таъминлаш юзасидан бир мунча ишлар амалга оширилмоқда. Наманган вилоят ҳокимлиги ва Касаба уюшмалари федерацияси вилоят кенгаши ҳамкорликда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари учун Меҳнат кодексининг қоидалари ва талабларини ўрганиш юзасидан семинарлар ўтказган. Ушбу вилоятда маҳаллий давлат ҳокимияти органлари аҳолининг ночор қатламларини ижтимоий ҳимоя қилишга катта эътибор бермоқда. Қонун ҳужжатларига риоя этилган ҳолда корхоналарда ёлғиз аёллар ва кўп болали аёллар, ногиронлар ва фуқароларнинг бошқа тоифаларини ишга жойлаштириш учун иш жойи квоталари белгиланаяпти. Деярли барча корхоналарда бу талаб тўлиқ бажарилмоқда. Ҳар бир корхонада иш берувчи билан ходимлар ўртасида меҳнат, ижтимоий-иқтисодий ва касбий муносабатларни тартибга солувчи жамоа шартномаси тузилган. Бир қанча корхоналарда эса иқтисодий имкониятлар ҳисобга олиниб, ходимларга қўшимча имкониятлар берилаяпти.

Булар яхши, лекин ютуқлар билан бирга Меҳнат кодексини қўллашда жиддий нуқсонлар ҳам бор. Жумладан, ходимлар, аёллар, вояга етмаган шахслар ва ногиронларнинг меҳнат ҳуқуқларини камситадиган, меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларини бузадиган ҳоллар мавжуд.

Йиғилишда нотиқлар «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси Меҳнат кодекси талабларининг бажарилишига эътиборни кучайтириши, корхоналар раҳбарларининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш лозимлигини таъкидладилар. Ижтимоий таъминот вазирлиги раҳбарияти ҳам тилга олиб ўтилган камчиликларни тугатишга эътибор қаратиши зарур.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинди.

Ойбек РАҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВИЛОЯТДА

МУРОСАСОЗЛИККА ЙЎЛ ЙЎҚ

Фарғона вилоят фаолларининг йиғилишида Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида 1997 йил якунларига бағишлаб ўтказилган мажлисдаги маърузасидан келиб чиқадиган вазифалар кўриб чиқилди. Анжуманда тўлов интизоми, хусусийлаштириш, шартномалар тузиш ва уларнинг бажарилиши, санация, банкротлик, коррупцияга қарши кураш масалалари атрофлича таҳлил этилиб, муаммолар очиб ташланди.

Ҳақиқатдан ҳам вилоятда иқтисодий ислоҳотларнинг боришига тушов бўлаётган, камчиликларга муросасозлик қилаётган жамоалар, корхоналар, раҳбарлар ҳамон учраб турибди. Бу эса бевосита иқтисодий қийинчиликларга салбий таъсир этибгина қолмай, ишнинг олдинга силжишига салбий таъсир кўрсатаяпти. Вилоятдаги корхоналар, ташкилотларнинг кредиторлик қарзи 1996 йилга нисбатан 15,6 миллиард сўмга кўпайганлиги ҳам иқтисодиётдаги носоғлом вазиятни яққол кўрсатиб турибди. Мамлакат енгил саноатининг фахри бўлган «Хонатлас», «Ипакчи» бирлашмалари, Фарғона тўқимачилик комбинати инқироз ёқасига келиб қолганлиги рўйи-рост очиб ташланди.

Йиғилишда вилоят ҳокими Н. Мўминов якунловчи нутқ сўзлади.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВАЗИРЛИКДА

АМАЛИЙ ЧОРАЛАР КЎРИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг куни кеча Вазирлар Маҳкамасида 1997 йил якунлари бўйича мажлисдаги маърузасида кўрсатиб ўтилган адлия органлари фаолиятидаги камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш ҳамда адлия ходимлари олдида турган долзарб вазифалар муҳокамасига бағишланган кенгайтирилган ҳайъат йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазири, вилоятлар, Тошкент шаҳар адлия бошқармалари бошлиқлари, вазирликнинг бошқа тузилмалари раҳбарлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ҳайъат йиғилишида адлия бошқармаларига шартномавий муносабатларни тўғри йўлга солмаган хўжалик субъектларини, энг аввало, уларга раҳбарлик қилаётган мансабдор шахсларнинг шартномавий муносабатларни бузганликлари учун қонунда белгиланган жазо чораларини қўллаш устидан қаттиқ назорат ўрнатиш, бунга боғлиқ тадбирларни доимий равишда ўтказиш, хўжалик субъектларига, айниқса, қишлоқ хўжалик корхоналарига шартномалар тузишда ва суд органларига даъво аризалари тайёрлашда яқиндан амалий ёрдам кўрсатишлари мажбурийлиги ва бу уларнинг кундалик иши бўлиши лозимлиги алоҳида таъкидланди.

Адлия вазирлиги ва унинг жойлардаги органларининг барча ходимлари республика хўжалик ташкилотларига мунтазам равишда шартномавий муносабатларни рўёбга чиқаришда амалий ёрдам кўрсатишлари учун бириктириб қўйилди ҳамда улар шартномавий муносабатларни тўғри йўлга солишга шахсан жавобгар эканликлари уқтирилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди. Ҳайъат йиғилишини Адлия вазири С. Мирсафоев бошқарди.

(ЎзА).

УШБУ СОНДА

2-бет
КЎНГИЛДАГИ БУЗИЛИШ
Ислом: ҳокимият ва инсон
Биринчи мақола

3-бет
«ЖАҲОН АДАБИЁТИ» — МЕҲМОНИМИЗ
ҚУТЛУҒ ҚАДАМЛАР

4-бет
БАҲОР НАФАСИЛА БОШЛАНСА БАЙРАМ...
ТОКИОДА «ТЕАТРЛАР ЯРМАРКАСИ»

ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАР БЕЛГИЛАБ ОЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқарувининг республика банкларининг ўтган йилги фаолияти якунлари ва мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасида куни кеча бўлиб ўтган мажлисдаги маърузасида ўртага қўйилган вазифалар муҳокамасига бағишланган кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Марказий банк Бошқаруви аъзолари, департаментлар директорлари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри Бош бошқармалари бошлиқлари ҳамда барча тижорат банклари раҳбарлари иштирок этди.

Мажлисни Марказий банк Раиси Ф.Муллажонов бошқарди.

Марказий банкнинг 1997 йилдаги асосий вазифаси, деб таъкидланди мажлисда, пул муомаласи барқарорлигини сақлаш, миллий валютамиз - сўмнинг харид қувватини ошириш ҳамда нақд пул муомаласини тўғри ташкил этишдан иборат бўлди. Қатъий пул-кредит сиёсати юритилгани боис, пул массасининг ўртача ойлик ўсиш суръатлари сезиларли даражада пасайди ва бу кўрсаткич 1996 йилга нисбатан 2,9 марта камайди. Ўтган йилда инфляциянинг ўртача ойлик даражаси 2,1 фоизни ташкил этди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, пулли хизматлар кўрсатиш ва савдони ташкил қилишдаги муайян ижобий ўзгаришлар ҳисобот даврида нақд пул эмиссияси аҳволининг анча яхшиланишига замин яратди. 1997 йилда муомалага нақд пул чиқариш даражаси белгиланган кўрсаткичга нисбатан 8,4 бандга кам бўлди ва 1996 йилга нисбатан анча пасайди.

Ҳисобот даврида бюджет камомадини инфляциянинг ўсишига олиб келмайдиган усуллар, яъни Давлат қисқа муддатли облигацияларини чиқариш орқали молиялаш давом эттирилди. Ўтган йили марказлаштирилган кредит ресурслари, энг аввало, муҳим инвестиция лойиҳалари ва устувор соҳаларни молиялашга йўналтирилди.

Шу билан бирга, республика тижорат банклари раҳбарлари ва Марказий банк ҳудудий Бош бошқармалари бошлиқларининг эътибори йўл қўйилаётган камчилик ва нуқсонларга қаратилди. Жумладан, энг долзарб саналган дебиторлик-кредиторлик қарзлари муаммоси ҳозирга қадар бартараф қилинган эмас. Айрим вазирлик, уюшма ва корпорацияларда бундай қарздорлик жуда катта суммани ташкил этмоқда. Тассуфки, тижорат банкларининг бу борадаги роли сезилмаяпти.

Молиявий аҳволи оғир бўлган, зарар кўриб ишлаётган корхоналар фаолияти тижорат банклари томонидан ўз вақтида таҳлил қилинмаётир ва уларга нисбатан амалдаги қонунларга мувофиқ тегишли чоралар кўрилмаяпти. Шунингдек, тижорат банклари кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш масаласи билан етарлича шуғулланмаяпти. Айрим тижорат банклари бўлимларида мижозларга банк хизмати кўрсатишни бугунги кун талаби даражасида деб бўлмайди.

Мажлисда банк муассасаларини ҳалол, ўз ишига масъулият билан ёндашадиган малакали ходимлар билан таъминлаш, иқтидорли ёшлар ҳисобидан кадрлар заҳирасини шакллантириш каби масалаларга алоҳида эътибор бериш зарурлиги қайд этилди. Шу билан бирга банк тизимида айрим салбий ҳолатлар юзага келишининг олдини олиш, бу борада мунтазам равишда тегишли чоралар кўриб бориш лозимлиги алоҳида таъкидланди.

Банклар раҳбарларининг Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари, Президент фармонлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорлари ва тегишли меъёрий ҳужжатларни қай даражада билишини аниқлаш учун жорий йилнинг иккинчи ярмида аттестациядан ўтказилиши маълум қилинди. "Банк тизимида 1998 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш чора-тадбирлари дастури" тасдиқланди.

Мажлисда Оила йили деб эълон қилинган мазкур йилда иш ҳақи, нафақалар ва пенсияларнинг ўз вақтида тўланишини таъминлаш борасида тегишли чора-тадбирлар кўриб бориш зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси А.Аҳадов сўзга чиқди.

(ЎзА)

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

ҚАРЗ ҲОЗИРЧА БЕРИЛМАДИ

Жанубий-шарқий Осиё мамлакатларида юз берган молиявий инқироздан Индонезия ҳам сезиларли даражада иқтисодий зарар кўрди. Шу боис мамлакат Президенти Халқаро валюта жамғармасига мурожаат қилиб, Индонезияга 40 миллиард доллар миқдорда қарз беришни сўраган эди. Айни пайтда Индонезияда АҚШ ва бошқа молиявий донор-мамлакатлар вакиллари вазиятни ўрганаётган бўлсалар-да, Халқаро валюта жамғармаси кредит ажратишга шошилаётгани йўқ.

ДАВЛАТ КОТИБИНИНГ БАЁНОТИ

АҚШ Давлат котиби М.Олбрайт матбуот конференциясида сўзга чиқиб республикачилар партияси етакчиси Т.Лоттнинг Ироқ масаласи юзасидан Оқ уй маъмурияти шаънига билдирган танқидий фикрларига муносабат билдирди. Маълумки, Т.Лотт Давлат котибини ташаббусни БМТ Бош котибига бериб қўйганлиги, Кофи Аннанни эса Саддам Ҳусайнга ортиқча ишониб юборганликда танқид қилган эди. М.Олбрайт мухбирлар саволларига жавоб қайтариб, Кофи Аннан жуда муҳим қадам қўйди, ҳозир Хавфсизлик Кенгаши у имзолаган битим шартларини ўрганмоқда деди. БМТ ўз позициясини топширгани йўқ. Амалда, биз ғалаба қилдик. Чунки Саддам Ҳусайн ўз йўлини ўзгартиришга мажбур бўлди, деб таъкидлади Давлат котиби.

РУСЛАН АУШЕВ ҒАЛАБА ҚОЗОНДИ

Ингушетияда Президент сайлови бўлиб ўтди. Олинган дастлабки маълумотларга қараганда, республиканинг айни пайтдаги раҳбари Руслан Аушев сайловда ғалаба қозонган. Сайловчиларнинг 66,5 фоизи Р.Аушев номзодини ёқлаб овоз берган. Унинг рақиби — Россия Федерацияси Бош прокуратурасининг халқаро ҳуқуқ бошқармаси бошлиғи И.Костоев 13,3 фоиз овоз олган.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ТАНҚИС

БМТнинг Шимолий Кореяда табиий офатлар асоратини тугатиш комиссиясининг маълумотига қараганда, ҳар бир фуқаро кунига 100 граммдан егулик олган тақдирда ҳам Шимолий Кореянинг озиқ-овқат заҳираси икки ҳафтадан сўнг тугайди. 1998 йилнинг январь ойида Кореянинг ҳар бир фуқаросига кунига 300 граммдан озиқ-овқат тақсимланган бўлса, бу кўрсаткич февраль ойида 200 граммга тушган.

ЙИРИК МАБЛАҒ ЗАРУР

Чеченистонда уруш тўхтаганига бир йилдан ошган бўлса-да, республика ҳамон вайроналар ичида яшамоқда. Ҳисоб-китобларга қараганда вайрон бўлган иқтисодни тиклаш учун 5 миллиард АҚШ доллари миқдоридаги маблағ зарур.

ЖОСУСЛИКДА АЙБЛАНМОҚДАЛАР

Қозоғистонда икки нафар Эрон ва бир нафар ушбу мамлакат фуқароси жосусликда айбланиб ҳибсга олинди. Хавфсизлик хизмати вакилларининг фикрича эронликлар қозоғистонлик фуқарони ўзларига ёллаб, ундан муҳим разведка маълумотларини олиб туришган. Қозоғистондаги Эрон элчихонаси эса бу қўйилган айбни рад этиб, биз қозоғистондек дўст мамлакатга нисбатан хуфия ишларни олиб бормаймиз, деб баёнот берди.

ЖАНГЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Афғонистоннинг шимоли-шарқида содир бўлган зилзила ҳам ушбу мамлакатда давом этаётган урушни тўхтата олмади. Лағмон вилоятида Аҳмад Шоҳ Маъсуд қўмондонлигидаги кучлар билан Толиблар ўртасида шиддатли жанглар бўлиб ўтмоқда. Чунки ҳозир толиблар қўлида бўлган ушбу вилоят маркази Покистон билан боғловчи асосий йўл ҳисобланади. Стратегик жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга бўлган шаҳарни қўлга киритиш Аҳмад Шоҳ Маъсуд қўшинлари учун қанчалик аҳамиятга эга бўлса, уни ўз қўлларида сақлаб қолиш толиблар учун янада муҳимроқдир.

Хориж оммавий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди.

ДУНЁ ДАРАКЛАРИ

ХАЛҚАРО СОВРИН СОҲИБИ

Жаҳон авиация ҳамжамиятининг етакчи вақтли нашри ҳисобланиш «Aviation week and space technology» ҳафтанома журнали жаҳон авиацияси равнақига муносиб ҳисса қўшган ҳар йилги совриндор (лауреат)лар рўйхатини ўз саҳифаларида эълон қилди. Мукофотга эришаётганлар орасида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси бош директори Арслон Рўзиметовнинг ҳам номи бор. Таниқли ўзбек авиатори мустақил Ўзбекистоннинг бошқа мамлакатлар билан ўзаро иқтисодий алоқасини ривожлантиришда муносиб ҳисса қўшган. Мустақиллик йилларида Миллий авиакомпания авиация хизмати кўрсатишда жаҳон миқёсига чиқиб, ўзининг муносиб ва мустаҳкам ўрнини эгаллади. Авиация хавфсизлиги Халқаро жамғармаси парвозларнинг хавфсизлиги бўйича миллий авиакомпаниямизнинг МДҲ мамлакатлари корхоналари ўртасида энг яхшиси деб тан олди.

Инглиз, француз, испан ва рус тилларида миллионлаб нусхада чоп этиладиган бу журнал мукофотига номзодларни танлашда «Коммерческий воздушний транспорт», «Государственная авиация», «Реактивная авиация» «Космос» ва бошқа қатор нашрларнинг муҳаррирлари тавсиясига биноан иш кўради. Мукофот Вашингтондаги Миллий аэрокоинот музейида «Бутун ҳаётида эришган ютуқлари учун мукофоти» ғолибга топширилади. Бундан ташқари совриндорнинг исми шарифи шон-шуҳрат зали рўйхатига ҳам киритилади.

П. АБДУЛЛАЕВ

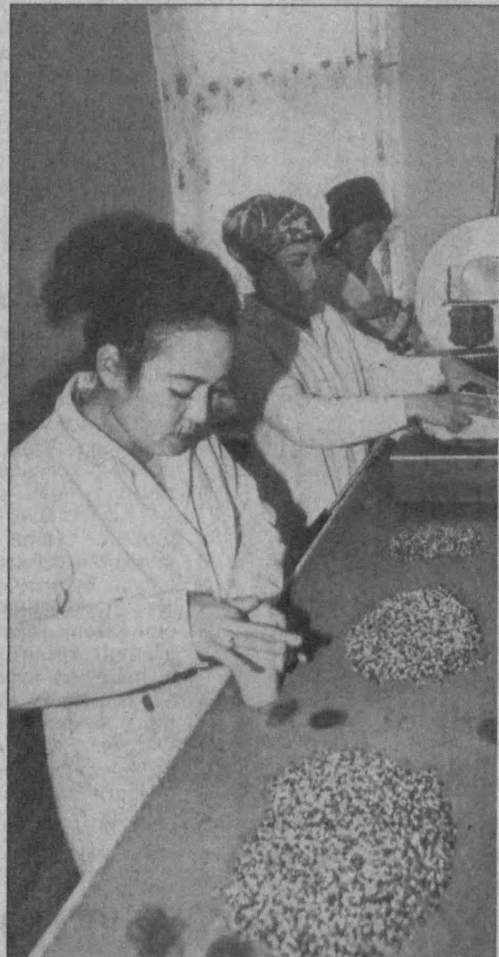

Марҳамат туманидаги пахта заводи йилига 25 минг тонна қимматбаҳо хомашёни қайта ишлаш қувватига эга. Бу ерда тайёрланган маҳсулотлар Швецария, Нидерландия, Италия ва Болгария каби бир қанча хорижий давлатларга экспорт қилинмоқда.

Ўтган йили завод туман хўжаликларида етиштирилган 22 минг 300 тонна пахта ҳосилини қабул қилиб олди. Яқин келажакда пахта заводининг иккинчи навбатини ҳам ишга тушириш мўлжалланган. Унда пахта чиқиндиларини қайта ишлаш йўлга қўйилади.

Суратларда: лаборантлар (чапдан) Наргиза Султонова, Дилором Қурбонова ва Назокат Матқодирова иш устида; ишлаб чиқарилаётган пахта толаси тойланмоқда.

С. ЗУФАРОВ ва Ш. ОЛИМОВ (ЎзА) олган суратлар.

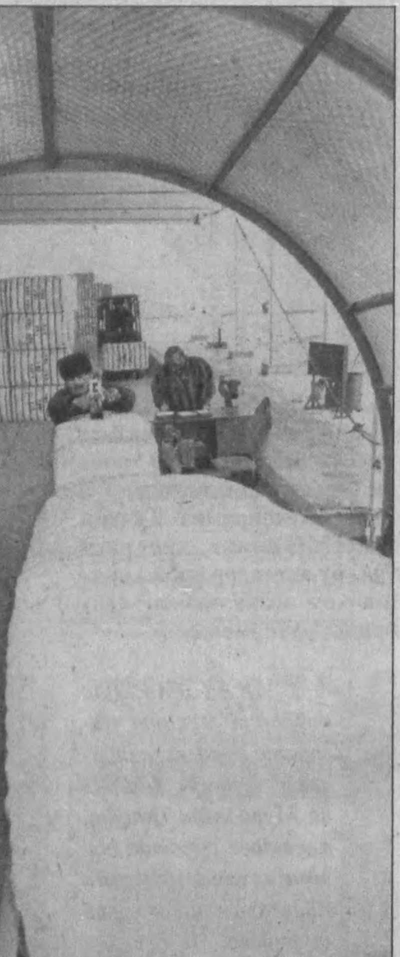

МАЪНАВИЯТ

Зотан, ислом, аслида, қандай бўлса шундайдир,
Қандай айб бўлса, бизнинг мусулмончилигимиздандир.

Абдурауф ФИТРАТ.

КЎНГИЛДАГИ БУЗИЛИШ

Ислом: ҳокимият ва инсон

Биринчи мақола

- **Бобнинг қатл этилиши**
- **Ваҳҳобийлик ва ал-Сауд**
- **Манфаатлар тўқнашуви**
- **Риё. Қон. Жаҳолат**

1. «Муҳаммад алайҳис-с-салом бизни олижаноб бўлишга ундади»

Инсоният тарихининг энг қора кунларида улусни ёруғликка олиб чиқувчи нурли таълимотлар нозил бўлган. Ислом шуларнинг энг мўътабари. Турли халқлар қисматида у турлича жилва қилади, қадим Туркистонда у булутлар кўмиб юборган, сўнг яна кўриниш бериб, мунавварлик улашган офтоб янглиғ муқим яшаб келади. Ва унга ҳар ким ўз кўзи, кўнглидаги дунёсидан келиб чиқиб назар солади...

Шундай даврлар бўлганки, арабларда ахлоқсизлик тамоми авжига чиққан. Инсоф ва диёнат орадан кўтарилиб, майпарастликка муккадан кетишган. Бутга сиғинишган. Фарзанд қиз туғилса, уни тириклайин ерга кўмиш одат тусига кирган. Жаҳолат қутқусида Яман ҳукмдори Абраҳа Каъбани бузишга чоғланган ва ўзи балога гирифтор бўлган. Орадан қирқ беш кун ўтгач, Муҳаммад алайҳис-с-салом дунёга келган. Унинг дини — ислом. «Муҳаммад алайҳис-с-салом бизни олийжаноб бўлишга ундади, — дейди ҳазрати Жаъфари Содиқ. — Ягона Оллоҳга сиғинишга, рост гапиришга даъват этди».

Исломнинг моҳияти шу. Унинг замирида Ҳидоят ётади.

Лекин ҳар ким уни ҳар хил талқин қилади. Табиатан одам боласи дунёни ўзининг қаричи билан ўлчайди. Шунинг учун ҳам, гарчи ислом муқим турган бўлса-да, дарахт илдизидан чиққан ниҳолдай турли қараш ва турли оқимлар пайдо бўлган, айрим худкомлар эса салтанатни қўлга киритиш ниятидаги саъйи ҳаракатини ислом воситасида ниқоблади ва алал-оқибат улар муқаррар суръатда мўъминларни гуруҳ-гуруҳларга ажратиб ташлади.

Ҳазрати Умар кунларнинг бирида Зиёд ибн Жобирдан:

— **Исломиятни бузадиган нима?** — деб сўрайди.

— Сиз сўзланг, мен эшитай, — дейди Зиёд ибн Жобир.

— **Дин одамларининг янглиш гапириши, мунофиқлар ўзларининг бузуқ фикрларини оят ёки ҳадис билан исботлашга уриниб, мусулмонларни алдашлари ва бузғун ҳукм чиқарадиган одамлардан бўлиб қолишидир...**

Бу — эски ҳақиқат. Ва у айтилганидан буён неча замонлар ўтди. Аллоҳ азиз қилган Одам ўғиллари эса сира ўз билганидан қолмайди. Дунё завқида кимдир пайғамбарлик даъво қилади, кимдир ҳукмини ўтказиш илинжида исломдаги ақидага бошқача тус беради. Жалолиддин Румий ҳазратлари айтганидек, инсон хаёлидаги нарса уни ўз орқаоидан етаклайди. Боғ хаёли боққа, дўкон хаёли дўконга олиб боради. Фақат бу хаёллар ҳақиқатни яширади... Чунки, хаёл сенга у нарсани гўзал қилиб кўрсатган.

Улуғ Тангри ҳикмат соҳибидир, дейди ҳазрат давом этиб, у гўзал шакллар замирида ҳикматларни сир тутгандир... Агар ҳар бир кўринган нарса кўрингани каби бўлсайди, жуда ўткир ва зийрак кўзлар соҳиби пайғамбар: «Нарсани менга бўлгани каби кўрсат», дея фарёд этмасди. Бу билан шундай демоқчи бўлади: Эй раббим! Аслида хунук бўлган нарсани гўзал, гўзал нарсани эса хунук қилиб кўрсатаяпсан. Бизга ҳамма нарсани қандай бўлса, ўшандай кўрсатгинки, тузоққа тушмайлиқ ва йўлимизни ҳеч вақт йўқотмайлик.

2. Пайғамбаримиздан кейинги «пайғамбар»лар

1848 йили Эроннинг Барфуруш шаҳри яқинида содир бўлган ғалаёнга ёш савдогар Али Муҳаммад Шерозий ғоявий жиҳатдан раҳнамолик қилади.

Раҳнамо ўзини Боб, яъни **ҳақиқатга ўтадиган эшик,** деб атайди. **Халқ менинг воситамда адолат ва ҳақиқатга етишиши мумкин,** дейди у. Бобнинг сабоқлари — шариат, ақида-ғоялари жамланган «Баён» китоби эса муқаддас Қуръон ўрнида амалга киритилади.

Пайғамбаримиздан кейинги «пайғамбар»нинг қисмати аянчли тугаган; 1850 йили Табризда уни оддийгина бир жаллод қатл этади. Ва унинг этагини тутган йигирма минг тарафдори отиб ташланади.

Теҳронлик Ҳусайин Али Нурийнинг иззатталаблиги туфайли Боб қарашлари яшаб қолди. Ҳусайин Али Нурий ўзини Баҳоулло, яъни «Оллоҳнинг баҳоси» деб атайди. У яратган оқими баҳовийлик дейилишига сабаб — шу. Бу оқим тарафдорлари **барча тенг, айбловлардан озод,** деган каби ақидаларга амал қилишади. Агар сиз бу ақидалар замирига жиддий назар ташласангиз, ҳайрон қоласиз: нима, ақлли билан ақлсиз тенг, қотиллик содир этган жиноятчи айбловдан озод бўладими? Қолаверса, Муҳаммад алайҳис-с-салом Оллоҳнинг сўнгги пайғамбари эканлиги ҳужжатларда далилланган!

Боб ҳам, Баҳоулло ҳам шуни яхши билатуриб, ўзларини пайғамбар ҳисоблашган...

Кўнгил нималарни тусамайди, дейсиз?!

Баҳовийлик ўз тарафдорлари сиёсий фаолият кўрсатишини, хусусан, сиёсий фирқа ва ташкилотлар аъзоси бўлишини қатъиян таъқиқлайди.

Шундай оқимлар бор, уларнинг тутими бунинг тамоман акси. **Динга сиёсий тус берган ҳаракатлардан бири ваҳҳобийлардир.**

Хўш, ким улар? Оқим сифатида қандай юзага келган? Қандай ақидаларни илгари сурган? Мақсад-моҳияти нима?

3. Яшил байроқ остида ҳокимият сари

Ваҳҳобийлик — диний-сиёсий оқим, у XVIII асрда Марказий Арабистоннинг Нажд воҳасида юзага келган. Ваҳҳобийлар бевосита дин номидан иш кўрган ва уни «тозалаш», гўёки пайғамбар давридаги «асл ҳолатига» қайтариш, барча арабларни яшил байроқ остида бирлаштириш каби ғояларни илгари сурган. Инглиз колониализми бу вазиятдан ўз мақсади йўлида фойдаланган: уларни қуроллантириб Усмонли туркларга қарши жангга ташлаган. Шунинг учун ҳам улар Усмонлилар мансуб бўлмиш ҳанафий мазҳабни кофир мазҳаби дея эълон қилишган.

Ваҳҳобийлар дунёвий маданиятга қатъий қарши туришган, мусиқа, театр ва тасвирий санъат билан шуғулланиш, бундан завқ-шавқ олишни кечирилмайдиган гуноҳ деб ҳисоблашган. Айни пайтда улар ҳокимиятни эгаллаш ва унинг воситасида ўз тартиб-таомилларини ҳаётга татбиқ этиш учун қатъий кураш олиб боришган, фақат бу ният дин воситасида ниқобланган, холос.

Ваҳҳобийлар ҳаракати тарихда қолдирган излардан бунга истаганча мисол келтириш мумкин...

Хўш, аслида ваҳҳобийлик қаёқдан келиб чиққан?

Маълумки, Ислом дини ҳамжиҳатликка, Оллоҳ йўлида бир бўлишга даъват этади. Замонлар ўтиши билан бу бирдамлик айрим давлатларга ёқмай қолди, тўғрироғи, улар мусулмонлар якдиллигидан ҳайиқа бошладилар. Бир четда туриб қурол кучи билан араб давлатларига таҳдид солиш ҳеч бир фойда бермагач, қандай қилиб бўлмасин, мусулмонларни ичдан бузишга, низо чиқариб, уларни бўлиб юборишга ҳаракат қилишди. Бу вазиятда мавжуд мазҳаблар ичида низо чиқариш имконияти қўл келди. XVII асрда исавийлар ҳозирлаган дастурлар асосида гўё исломга эътиқод қўйган болалар Туркия, Қоҳира, Миср ва Сурияга юбориб ўқитилди, улардан эса уламолар етишиб чиқди, бу олимлар ўзлари олган таълим-тарбиядан келиб чиқиб исавийлар мафкурасига хизмат қилди, динни ичидан бузишда фаоллик кўрсатишди. Гарчи исломдаги кичик бир мазҳаб бўлса-да, ҳанбалия мазҳабидагилар динга амал унинг пуританлик, яъни, ҳарфхўр ислом бўлишини талаб қила бошлашди. Моҳиятга ҳарфхўрлик ва ақидапарастлик билан ёндошувчи бундай тоифа учун «фақат Қуръон ва Ҳадисгина ибрат, сиз Муҳаммад алайҳис-с-саломнинг **«Ҳар бир янгилик залолатдир»** деган сўзига амал қилмаяпсиз, ҳеч қандай янгилик бўлиши керак эмас!» ёхуд «сизлар арабсизлар, Қуръони карим сизларга тушган. Макка — Оллоҳнинг уйи, у сизнинг шаҳрингиз, нега шундай муқаддас жойда бир турк қозилик қилади, арабларни ҳақ-ноҳаққа ажратади, бориб ўз юртида кўрсатмайдими кароматини!» — деган писанда кифоя эди ва шундай қутқулар етилиб келаётган ғалаённи кўнгилларда қўзғаб юборди. Шундай кайфият кишиларини уюштиришда Муҳаммад ибн Абд ал-Ваҳҳоб даъватлари етакчилик қилди.

Ваҳоланки, ҳеч ким пайғамбар алайҳис-с-салом ҳадисларини ўзича талқин қилишга, уларни ўз манфаатларига мослаштиришга ҳақли эмас. Ислом олимларининг таъкидлашларича, Расули акрам **«Ҳар бир янгилик залолатдир»** деганларида ибодатдаги янгиликни назарда тутганлар. Занҳор-базинҳор дунёвий янгиликни, тараққиётни эмас.

4. Карбалоннинг иккинчи фожиаси

Муҳаммад ибн Абд ал-Ваҳҳоб 1703 йили қози оиласида туғилган. Диний таълим олган бўлса-да, бирон-бир мазҳабни тан олмаган. У динни пайғамбар давридаги «асл ҳолатига» келтириш лозим деган ниқоб остида ҳаракат қилар ва шу йўлда курашар эди. Ҳар қандай янгиликни биратўла рад этар, ислом мустаҳкамланишига хизмат қилган азизлар эъзозланиши, уларнинг қабрлари зиёрат қилинишига тамомила қарши эди. Тағин у замондошларини мусулмонликдан чекинган, даҳрий тушунчалар олдида таслим бўлган, улар жоҳилия давридаги кўпхудолик кофирлардан ҳам зарарли мунофиқлардир, деб ҳисоблар эди. Муҳаммад ибн Абд ал-Ваҳҳобнинг қарашлари Диръа шаҳрининг нуфузли фуқароси Муҳаммад ал-Саудга қўл келди, чунки у ҳокимият учун курашаётган эди, ал-Сауд шу ҳаракатга қўшилди, кейинчалик ал-Сауднинг ўғли ва издоши Абд ал-Азиз бу ҳаракат жиловини ўз қўлига олади ва ҳарбий йўл билан қудратли давлат барпо этади.

Арабларни бўлиб ташлаган бу ҳаракат шу тахлит кучга киради ва ваҳҳобия номини олади. Ваҳҳобийлик ҳаракати XIX аср бошларида жуда кучаяди.

Абд ал-Ваҳҳоб биринчи амалий қадимини саҳоба Зайд ибн ал-Хаттобнинг Жубайлидаги сағанаси устига қўяди ва уни кунпоякун қилади.

1803 йил ваҳҳобийлар Маккани, кейин Мадина шаҳрини босиб олишди. Улар шу даражага бориб етишдики, Маккаю Мадинадаги барча қабртошларни, ҳатто Биби Ойша, Биби Фотима ва саҳобалар сағанасидаги қабртошларини бузиб, синдириб ташлашди. Улар пайғамбаримиз мақбарасидаги гумбазларни бузишга чоғланган бир пайтда куч билан тўхтатиб қолинди.

Бу — ҳаракатнинг зоҳирий кўриниши. Аслида эса улар динни «асл ҳолатига келтириш» даъвати остида босқинчилик, талончилик билан машғул бўлишди. Ҳатто улар 1810 йилга келиб, Муҳаммад алайҳис-с-саломнинг муборак масжидини ҳам талон-тарож қилишди. Ўмарилган мулкни эса юз минг талерга сотиб юборишди.

Ниҳоят, Оллоҳ таоло ваҳҳобийлар юзидаги пардани кўтарадиган кун етиб келди — 1802 йилнинг 20 апрелида улар ўн икки минг қўшин билан қўққисдан имом Ҳусайн мақбарасига ҳужум уюштиришди. Мақбара олтин суви юритилган ғиштдан қад ростлаган бўлиб, аслида уларга шу керак эди. Ғиштларни, қимматбаҳо тошларни, мақбара гумбазидаги тилло безакларни кўчириб олишган. Молу мулк таланган. Бундай қабоҳатга чидай олмай қарши чиққан мўйсафидлар, аёллар, ҳатто болалар шафқатсизларча қириб ташланган. Карбалода талон-тарож саккиз соат давом этган, демак, саккиз соат қирғинборат тинмаган. Тўрт минг одам қиличдан ўтказилган. Ж. Раймоннинг ёзишича, Карбалода тўкилган қон дарё бўлиб оққан, ваҳҳобийлар ҳатто унинг ичида кечиб юришган...

«Улар кўз кўриб, қулоқ эшитмаган ёвузликларни содир этишди. Қариялар, болалар, аёллар — барча-барчаси қароқчилар томонидан қатли ом қилинди. Яна шуниси ҳам борки, ҳомиладор аёлга кўзи тушиб қолса, ваҳҳобийлар шу заҳоти унинг қорнини ёриб ташлашган ва ҳомила онанинг ёрилган қорнида қонига белан ганча қолдирилган... Улар қанчалик қутуриб, шунчалик беаёв ёвузликка қўл уришганини ҳатто ақлга сиғдира олмайсиз...» — деб ёзади жосус Ж. Раймон ўз билдирувида.* Ваҳҳобийлар имом Ҳусайн мақбарасидан ўмарган бойлик айрим манбаларда икки юз, айрим манбаларда эса тўрт минг туяга юк бўлган, дейилади. Бир йил ўтиб, тағин шундай разолат такрорланган, бу гал ваҳҳобийлар имом Ҳасаннинг мақбарасини талашган. Ва яна икки минг мўминни қириб ташлашган.

Кишини ҳайрон қолдирадиган томони — шунча хунрезликдан кейин ҳам улар мунофиқлик билан биз одамларни қабрга сиғинишдан қайтармоқчи эдик, дейишган. Ва бу аҳли мўмининнинг қарғишига, қаҳру ғазабига сабаб бўлган.

Шунинг учун ҳам Миср ҳукмдори Муҳаммад Али 1811 йил бу ҳаракатга қатъий қарши чиқди. Унинг қўшинлари Ҳижозни, 1818 йили эса Диръани ваҳҳобийлардан тозалади. Гарчи ҳокимият мисрликлар қўлига ўтса-да, барибир ваҳҳобийлар вақти билан ўша давлатни қайта тиклашди. Унинг пойтахти ар-Риёд бўлди.

1838 йили мисрликлар уларга иккинчи марта ҳужум қилишди, лекин барибир ваҳҳобийлар ҳаракатини янчиб ташлай олмади.

Улар, оят ва ҳадисдан ўзимиз маъно чиқариб оламиз, бизга мазҳаб ва мазҳаб эгалари керак эмас, дегувчилардир. Ҳолбуки, Расули акрам: «Кимки Қуръонни ўз раъйи билан тафсир қилибди, батаҳқиқ ўзига жаҳаннамдан жой ҳозирлабди», деганлар. Абд ал-Ваҳҳобнинг туғишган акаси Сулаймон ҳам ўз вақтида бу ҳаракатга қарши турган. Ҳижозлик тарихчи ибн Зайни Даҳлоннинг шаҳодат беришича, **«Сулаймон бир куни укаси Муҳаммаддан сўради: — Исломнинг нечта устуни бор, эй, Муҳаммад ибн Абд ал-Ваҳҳоб? У жавоб берди: — Бешта (иймон, намоз, рўза, закот, ҳаж). Акаси айтди: — Жигарим, унда сенинг олтинчи устунни яратганингни — кимки сенга эргашмаса, уни мусулмон эмас, деб эълон қилганингни қандай тушуниш мумкин? Ваҳоланки, бу бидъат-ку?!.»**

5. Даъват ва риё

Замонавий ваҳҳобийлар ҳам мутаассибликда, тақир ерда чанг чиқариб ҳокимият сари интилишда, хунрезликда ўтмишдошларидан қолишмайди. Шу йилнинг 19 январида «Известия»да шарқшунос Алексей Малашенко бу ҳаракат беадад қон тўкилиши билан якун топган мамлакатларни қайд этади: Миср, Жазоир, Эрон, Покистон, Тожикистон...

Ҳа, қардош халқ, қўшни мамлакат ҳаётида ҳам 1992 йилнинг баҳоридан сўнг фавқулодда кўргуликлар содир бўлди: кўп қон тўкилди, халқнинг, мамлакатнинг ҳаёти тамомила издан чиқди, боғлар, қишлоқлар вайрон қилинди, минглаб одамлар бошпанасиз, оч-яланғоч қолди, кимдир онасидан, кимдир фарзандидан жудо бўлди. Киндик қони томган юртдан бош олиб чиқиб кетишга мажбур бўлганлар қанча.

Ўша — митинглар бошланган ва у муттасил давом этиб турган бир пайтда мамлакатнинг турли ҳудудларида тинимсиз офатлар юз берган. Кетма-кет ер силкинган, қишлоқларни тоғ кўчкиси босиб қолган, сел олиб кетган. Юзлаб одамлар қурбон бўлган, олти минг уй вайронага айланган, ўн минглаб кишилар бошпанасиз қолган.

Ҳатто америкалик, хитойликлар бошига мусибат тушган одамлардан кўнгил сўрашга имкон топган. Бироқ халойиқнинг қўли билан ҳокимиятга чанг солиб турганлар бунга ўзларида куч топа олмаган!

Ҳолбуки, талофат дунёнинг нариги чеккасида эмас, ўзлари униб ўсган юртда содир бўлган эди.

Кулфат бегона бировнинг бошига эмас, ўз ҳаммиллатининг бошига тушган эди.

Ҳолбуки, уларнинг бири мусулмон, бири эса шу Ислом номидан, шу миллат номидан иш кўраётган «уламои замон»лар эди.

Беихтиёр ўйланиб қоласан: нега шундай бўлди ўзи? Жафокаш халқ бошига бу адоқсиз кулфат қаёқдан ёғилди? Шуни истаганмиди улар?

Бунга сабаб яна ўша — кўнгилдаги бузилиш, у кўнгил кўзини пардалаб қўйганлигидир. «Адолат ва демократия», «миллат» ва унинг «дину иймони», «осойишталиги» ва «якдиллиги» деган даъватлар ўшанда Шаҳидонни тутиб кетган, амалдаги риёкорлик эса қон тўкилишига олиб борган.

Бегуноҳларнинг тўкилган қони бир куни ёқадан тутмасми?!.

Ғаффор ҲОТАМОВ,
Собир ЎНАР,
Шодиқул ҲАМРОЕВ.

* Васильев А. «Пуритане ислама?» М., «Наука», 1967., 146 стр

ҚУТЛУҒ ҚАДАМЛАР

Ўтган йили февраль ойининг охирида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Президентимиз Ислом Каримовнинг имзоси билан «Жаҳон адабиёти»ни чиқариш ҳақида қарор қабул қилди. Бу қарор Президентимизнинг маънавият масалаларига доимий эътибор бериб келаётганининг яна бир далили бўлди. Шундан бери ўтган бир йил давомида журнал ташкилий даврни бошидан кечириб, китобхон сари дастлабки қадамларини қўйди. Унинг моддий-молиявий заминини мустаҳкамлашда республика Давлат матбуот қўмитаси яқиндан ёрдам берди. Натижада, журналнинг биринчи сонини июнь ойида чиқаришга муваффақ бўлдик. Ҳозиргача 1997 йил ҳисобидан журналнинг 6 сонини чиқаришга эришдик.

Журналнинг илк сонларида Оврўпа, Осиё, Африка ва Америка ёзувчиларининг асарларидан намуналар чоп этилди. Менинг назаримда, Артур Хейлининг «Оқшом хабарлари», Чингиз Айтматов ва Мухтор Шахановларнинг «Қояда қолган кўз ёшлар» асари, Журжи Зайдоннинг «Ҳорун-ар Рашиднинг синглиси» романи, Бунининг «Партиянинг олтинлари», М. Булгаковнинг «Касофат тухум»лари, Такаяманинг Ўзбекистон ҳақидаги мақоласи, Қайсин Кулиев, Б. Пастернак, Юрдақул, Ҳодий шеърлари, А. Камю, Ж. П. Сартрнинг эсселари китобхонлар ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Хорижий адабиёт намуналарини бевосита аслият тилидан таржима қилишга интилиб, ҳозирча бунга қисман эришдик, холос. Лекин шундай бўлса-да, айтиш мумкинки, журнал аста-секин ўз ўқувчиларини топиб оляпти. 1998 йил учун 2 мингдан ортиқ муштарий журналга обуна бўлгани ҳам бу фикрни тасдиқлаб турипти. Биз муштарийларимизга миннатдорлик билдирамиз ва уларнинг ишончини оқлашга ҳаракат қиламиз.

Яқинда мен ўзбек журналистикасининг фахрийларидан бири, юксак дидли, ўткир қаламли ижодкор Исмоил Сулаймонов билан суҳбатлашдим. У киши журналнинг ҳамма сонларини ўқиган эканлар, унда босилган асарлар манзур бўлганини, улардан катта завқ олганини ҳаяжонланиб гапирди. Бундай илиқ фикрларни нафақат тошкентлик, балки бошқа вилоятларда истиқомат қилувчи одамлардан ҳам эшитиб турибмиз. Албатта, бундай муносабат таҳририят ходимларига мадад беради.

Журналимиз ҳали бир ёшга тўлиб-тўлмай бир қатор жиддий муаммоларга дуч келмоқда. Биринчи муаммо — журнални сотиш масаласи билан боғлиқ. Маълумки, бу иш билан Республика матбуот тарқатиш идораси шуғулланади. Биз ўзаро битим асосида бу идорага журналнинг чиққан сонларини топширамиз, идора эса уларни газета дўконларига тарқатади, маълум муддатдан кейин унинг сотилмай қолган қисмини таҳририятга қайтаради. Бу тартибга эътироз билдириб бўлмайди — биз журналнинг 1-2 сонларидан 3 мингга яқинини қайтариб олдик. Лекин бизни ўйлатадиган масалаларга дуч келдик. Масалан, айрим вилоятларга (Наманган, Жиззах) журнал нусхалари умуман юборилмаяпти, чунки уларнинг қарзи бор экан. Қарз — ёмон нарса, уни тўлаш керак. Лекин қарзни рўкач қилиб, икки вилоят аҳолисини янги журнални ўқиш имконидан маҳрум қилиб бўлармикан? Тошкентда ҳам ҳамма газета дўконларида журнални топиб бўлмайди — у дўконларга нотекис тарқатилади, шекилли. Журнал ҳатто тумандардаги газета дўконларига ҳам етиб бормаяпти. Шаҳарда турли ташкилотлар қошида юзлаб кичик китоб дўкончалари бор — улар бошқа тизимга қарагани учун янги журнал сотиш имконидан маҳрум. Бу ҳақда оғиз очсанг, «бу журнални ҳеч ким ўқимайди» деб баҳона кўрсатишади. Ҳолбуки, бу гапга қўшилиб бўлмайди. Масалан, яқинда Республика прокуратурасида бир йиғин бўлди. Шу йиғин олдидан журналимизни сотишни уюштирдик. Буни қарангки, ярим соат ичида журналнинг юздан ортиқ нусхаси сотилди. Кейин яна қўшимча равишда 50-60 дона журнал етказиб беришга тўғри келди. Тошкент шаҳар Ички ишлар бошқармасида ҳам қисқа вақт ичида журналдан 200 нусхага яқини тарқатилди. Бу мисоллар шундан далолат берадики, журнал ўқилмайди ёки сотилмайди, деган гапларга унча қўшилиб бўлмас экан.

Тошкентдан ҳам, республикадаги бошқа шаҳарлардан ҳам таҳририятимизга «биз журналингизни тополмаётирмиз. Таҳририятда ортиқча журнал борми? Бўлса, бизга жўнатсанглар», деган илтимослар тез-тез келиб турадики, бу ҳам яна бир далил бўла олади.

Иккинчи муаммо — обуна масаласи. Тўғри, бу журналга 2000 дан ортиқ одамнинг обуна бўлгани ёмон эмасдек туюлади. Аммо бу биринчи қарашдагина, холос. Аслида эса бу масалада ҳам ғалати нуқталар бор. Масалан, Тошкент шаҳрида аҳоли кўплигига: айниқса, кутубхоналар сероблигига қарамасдан атиги 72 киши обуна бўлган. Назаримда, Навоий, Наманган, Тошкент вилоятлари ҳам энг кам обуна бўлиш учун ўзаро мусобақа қилишганга ўхшайди — уларда 34-37 киши обуна бўлган, холос. Аммо бу борадаги «рекорд» Фарғона вилоятиники — бу ерда бор-йўғи 18 киши обуна бўлган. Буни қандай изоҳлаш мумкин? Наҳотки, бу вилоятларда китобхонлик шу даражада сустлашиб кетган? Ёки бу муайян ташкилотларнинг лоқайдлиги оқибатимикан?

Лекин шуни ҳам алоҳида таъкидлаш жоизки, маънавият жонкуярлари, адабиёт ихлосмандлари республикамизнинг турли бурчакларидан, қўшни жумҳуриятлардан журналимизни излаб-сўраб келишмоқда. Янги журнал билан республика аҳлисини, адабиётсеварларнинг кенг доирасини таништиришда Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси, матбуот органларининг хизматлари таҳсинга лойиқ.

«Жаҳон адабиёти» муштарийларининг сафи кундан-кунга кўпайиб ва у халқимиз маънавиятини жаҳон дурдоналари билан бойитиб бораверишн шубҳасиз.

Озод ШАРОФИДДИНОВ,
«Жаҳон адабиёти» журналининг бош муҳаррири.

«ЖАҲОН АДАБИЁТИ» — МЕҲМОНИМИЗ

Хурликнинг, озодликнинг еттинчи йили бошланди. Ўзбекистон халқи энг улуғ ниятлар ила яшаётир. Чунки олдинда буюк келажак қуришдек улкан вазифалар турибди, Ҳеч бир муболағасиз эътироф этмоқ мумкин:

Биз бугун дунёга ўзлигимизни намоён этяпмиз ва энг масъулиятли остонада турибмиз. Яъни бу сирли дунёни янгича ғоя, янгича тафаккуримиз билан бойитмоққа шайланаяпмиз. Бу жараён албатта жуда оғир кечаётгани ҳам сир эмас.

Дарвоқе, ўтган йиллар оралиғида миллий-маънавий тафаккуримизда катта юксалишлар содир бўлди. Шу маънода шахсан Президентимиз ташаббуслари билан «Жаҳон адабиёти» журналининг ташкил этилиши унутилмас воқеадир. Мана, ўтган бир йил ичида бу журнал ўз қиёфасини топди, ўз ўқувчиларига эга бўлди. Бугун эса таҳририятимиз «Жаҳон адабиёти» саҳифаларига ўз ўқувчилари эътиборини қаратмоқни лозим топди.

БАДИИЙ АСАРНИ ЎЗ ОНА ТИЛИНГДА ЎҚИГАНГА НИМА ЕТСИН!

Тўғри, сиз ўрис ёки бошқа бирор тилни жуда мукаммал ўзлаштирган бўлишингиз мумкин. Ўша тилда бемалол мутолаа қила оласиз ҳам. Аммо тилингиз чиқиб, ўзга тилни кейинчалик ўзлаштирган бўлсангиз, ушбу тилда бадиий асар ўқиганингизда барибир маза қилолмайсиз. Маза қилмоқ учун эса она тилида мутолаа қилганга нима етсин. Бунда тафаккурингиз тўлалигича ишлайди, сатрлар қатига сингдирилган маъноларни тез илғайсиз. Бошқа тилда ўқиганда эса тафаккурингиз қаватига қандайдир зўриқиш суқилиб кирганини ҳис этасиз. Сиз мутолаа давомида, том маънода, «меҳнат» қила бошлайсиз. Негаки, ўзга тил ўз она тилингиз эмас-да...

Кўпчилик бадиий асарни оригиналдан ўқиш керак дейишади. Бу гап тўғри, қачонки Сиз ушбу тилни жуда чуқур билсангиз. «Оригинал» ўқимоқ ниятида таржимонлар меҳнатини, аниқроғи, таржима санъатининг ўзига хос гўзалликларини писанд этмай, инглиз тилидаги бадиий асарларни кўплаб сотиб олган дўстларимни биламан. Улар алланечук димоқ-фироқ билан, оригиналдан ўқиймиз, ўзбекчага ўгирилгани бир чақага қиммат, дейишгача бориб етишганди. Айримлари ётиб олиб ўша тилни ўргандилар ҳам. Аммо бадиий асарни ўқимоққа келганда, турган гап, «маза» қилишмади. Куни кеча «пуф сассиқ»қа чиқарилган таржима вариантлар яна қайта қўлга олинди ва энг қизиғи, айрим таржима асарлар юксак санъат намунаси даражасида эканлигини тан олишди. Бу нисбат Қ. Мирмуҳамедов, И. Ғафуров каби таржимонлар томонидан амалга оширилган бадиий китобларга берилганди. Қисқаси, «оригинал» ўқимоққа иштиёқманд дўстларим нечукдир кейинчалик таржима санъатини юксак баҳолайдиган бўлишди.

Хўш, бу билан нима демоқчиман? Гап шундаки, камина жаҳон адабиётининг нодир хазиналаридан дастлаб ўзбек тилида баҳраманд бўлган. Кейинчалик ўрис тилида ўқийдиган бўлдигу, лекин барибир бу тилда «маза» қилолмасдим. Тан олиш керак, жаҳон адабиётининг нодир хазинасидан кўплаб бадиий асарлар ўзбек тилига ағдарилган. Ўзбек таржимонларининг бемисл меҳнати туфайли жаҳон маънавияти гўё кафтимизда тургандек эди. Нега деганда, таржималар туфайли ой сайин янги-янги асарларни ўқиш бахтига муяссар эдикда. Аммо бундан беш-олти йил муқаддам жаҳон хазинаси билан биз китобхонлар ўртасида бўшлиқ, қўйингки, жарлик пайдо бўлди. Жаҳон маънавиятидан айри тушгандек ҳис этдик ўзимизни. Шунда бахтимизга «Жаҳон адабиёти» журнали юзага келди-ю, кенг оламга қараган деразамиз ланг очилгандай ва уйимизга кўпроқ нур тушгандай, ёғилгандай бўлди. Аслида ҳам шу. Кишилик маънавияти жаҳон маънавиятидан баҳра олгандагина гуллаб-яшайди. Тасаввур қилинг, ёлғиз чечак қайдаю, турфа гуллардан иборат гулдаста қаерда. Ушбу гулдастадан баҳраманд этишда «Жаҳон адабиёти» журнали баҳоли қудрат ажойиб ишларни амалга оширмоқда. Бу ҳолни унинг саҳифаларида чоп этилаётган асарлардангина эмас, ҳар бир сонини зориқиш билан кутишдан ҳам билиш мумкин. Кўнгилдаги бу туйғу ўз-ўзидан эмас, маълум бир савоб орқалигина юзага келади. «Жаҳон адабиёти» журнали айни шу савоб ролини ўтади десам, сира янглишмайман.

Бундан ташқари, она тилимиз ниҳоятда бой ва ўз навбатида, жуда ранг-барангдир. Камина бу сифатни асарнинг оригинали билан таржима вариантини солиштириб кўрганимда кўп бор гувоҳ бўлганман. Гоҳида асл нусхадаги жонсиз тасвир таржима нусхада шундай бир гўзаллик касб этадики, киши беихтиёр лол қолади. Биргина мисол, атоқли гуржи ёзувчиси Н. Думбадзенинг «Абадият қонуни» асарида бир ўрин бор. Асар қаҳрамонларидан бири Мория Боггонага мактуб битади. Жуда таъсирли мактуб. Мактубдаги ҳар бир сўз гўё ўзидан жило таратиб тургандек, ёзувчига нисбатан янада муҳаббатингиз ошади. Аслида эса ўша мактуб таржимон Н. Комиловнинг маҳорати туфайлигина беқиёс гўзаллик касб этган. Бунга амин бўлмоқ учун асарнинг ўрисча ва ўзбекча вариантини солиштириб кўрмоқнинг ўзи кифоядир. Назаримда, бир вақтлар асл нусхага ружу қўйган дўстлар таржима санъатининг ўзига хос гўзал томонларини мана шу тарзда пайқашган бўлса ажаб эмас.

Қисқаси, «Жаҳон адабиёти» журнали жаҳон маънавияти томон очилган бир эшикдир. Бу эшик орқали китобхон жаҳон маънавияти гулшанида очилган турфа хил чечакларни кўрмоқ ва ундан баҳра олмоқ бахтига мушарраф бўлмоқдалар. Шунинг учун журнал ўз саҳифаларида жаҳон адабиёти дурдоналарига янада кенгроқ ўрин бермоғи лозим.

Нормурод НОРҚОБИЛОВ,
ёзувчи.

ТАРЖИМА МАСЪУЛИЯТИ

«Жаҳон адабиёти» ойлик журналининг ташкил этилиши, айниқса, таржимонларни қувонтириб юборди, чунки қоғоз танқислиги сабабли нашриётларда таржима асарлар санарли даражада чоп этилаётганди.

Журналнинг 1-сони нашрдан чиқиши биланоқ, қўлма-қўл бўлиб кетди. Чунки ўқувчиларни журналнинг қай даражада чиқиши жуда қизиқтираётган эди. Унда таржима асарлар билан бир қаторда ўзбек адиб ва шоирларининг ҳам асарлари ёритилди. Бу айрим ўқувчиларни ҳайрон қолдирди. «Ие, бу журналда фақат таржима асарлар берилиши керак-ку», деганлар ҳам бўлди. Айрим ўқувчилар эса бу гапни сўзлаганларга: «Ўзбек адабиёти ҳам жаҳон адабиётининг бир бўлаги-ку», деб жавоб беришди.

Энг қувонарли ҳол, нашриётлардан қадамларини тортиб кетган таржимонлар таҳририятимиз қошида ҳозиру нозирлар. Улар журнал ўқувчиларига манзур бўладиган асарлар таржимаси устида иш олиб бораяптилар. Устоз таржимонлар таҳририятга қайси асарларни таржима қилиш кераклиги ҳақида маслаҳатларини беряптилар. Бу эса журналнинг мундарижаси ранг-баранг бўлишида катта аҳамиятга эга.

«Жаҳон адабиёти»нинг қўлма-қўл бўлиб кетаётганидан шуни англадимки, таржима асарларига ўзбек ўқувчиларининг иштиёқи баланд экан. Бу иштиёқ таржимонларга катта масъулият юклайди, албатта. Асар қай тилдан таржима қилинмасин, таржимонлар олдида турган катта вазифа — асарнинг бус-бутунлигича оҳорини тўкмай, рангин бўёқларини йўқотмай, асл нусхадан таржима қилиб, ўзбек ўқувчиларига етказиб беришда.

Н. ЖЎРАЕВА,
таржимон.

Шеърият минтақалари

Франческо ПЕТРАРКА

СОНЕТЛАР

Мадонна Лауранинг ҳаётига
Риёкор туйғудан толиқиб, чарчаб,
Такрор интиламан — нечанчи карра —
Ул жоду кўзларнинг нурин илк бора
Кўрганим манзилга, ахийри, йиғлаб.

Ва ширин ўйлар-ла дилни банд айлаб,
Уни орзулашдан тинмайман зарра
Ўзгачи чалғитмас фикримни сира,
Ўзни ҳаловатга тураман шайлаб.

Тонг саҳар ва оқшом, кундуз ва тунда
Бошқа бирор жонзот эшита олмас
Майин ул товушни, туяман мен жим.

Мисоли жаннатдан эпкин бор унда,
Менга бир таскинлар келтирар бу сас —
Ва аста чўлғанар шодликка қалбим.

* * *

Инсоний бахтсизлик сарҳади — ўлим —
Дорилбақо яқин келса қанчалик,
Вақт енгил ҳамда тез учар шунчалик,
Бироқ нега сўлмас орзу—ўй гулим.

Фурсатимиз тақчил, туядир дилим,
Ишқ ҳақида тўйиб суҳбатлашгали.
Хоки тўрол ерга сингадир ҳали,
Сезармиз кифтларда оромнинг қўлин.

Умидлар вужуддай судрар йўқликка,
Нафрат ва ҳайиқиш, кулгу ва кўз ёш
Якун топажаклар умрим-ла ҳамдам.

Ва ажиб хулоса бул келиб чиқар:
Алдайди одамни хом хаёл бебош,
Ишонар одамзод шарпаларга ҳам.

Шукур ҚУРБОН таржималари.

Лайло УСМОН
(Кувайт)

ВАСМИЯ ДЕНГИЗДАН ҚАЙТИБ ЧИҚАДИ

ҚИССАДАН ПАРЧА

Борлиқ туннинг ҳарир қора чодрасига ўранган. Кўча жимжит. Фақат юлдузларгина уйғоқ: улар жўрттага йўлимни ёритмоқчи бўлиб ерга хира нур сочаётган ой — тун маликасини қўриқлайдилар.

Юрагимда ҳам севинч, ҳам ҳадик, ҳам бетоқатлик.

Лекин мен шошмай юриб бораяпман, мушукнинг думидан босиб олмасликка, чигирткани чўчитиб юбормасликка тиришаман. Уйларнинг деразалари ёпиқ, чироқлар ўчган. Одамлар ухлаяпти. Улар донг уйқуда. Енгил шабада қуриган япроқларни учирди-да, ҳавода айлантириб, яна ерга қўйди.

Мана, Васмия яшайдиган кўча. Мана, табаррук эшик. Кутиш онлари чидаб бўлмас даражада узоқ чўзилади. Ниҳоят, енгил шарпа эшитилди. Бу у... Васмия. Мен уни кўрмадим, аммо у эканини ҳис этдим — ўзининг қора шойи либосида. Қафасдан қутулиб чиққан қушдай у мен томон яқинлашиб келарди. Мана, у ёнимда.

Мен унинг дағ-дағ қалтираётган қўлини маҳкам сиқдим. Васмия қочиб кетади деб қўрқдим. Асаби чидолмаса керак! У гуноҳдан, шафқатсиз Фаҳддан шунақанги қўрқардики! Оламдаги ҳамма нарсадан қўрқарди.

— Қўрқаяпсанми, Васмия?

— Қўрқаяпман!

Мен унинг қўлини маҳкамроқ сиқдим.

—Қўрқма! Ёнингда мен борман!

— Қандай қилиб чиқиб келганимни ҳам билмайман!

— Афсусланаяпсанми?

— Йўқ, лекин... ишқилиб, кўриб қолишмасмикан, деб қўрқаяпман.

— Денгиздан бошқа бизни ҳеч ким кўрмайди. Ё денгизни соғинмадингми?

— Жуда соғинганман! Айниқса, денгизни тунда кўришга интиқман.

Унинг овозида шодлик оҳанглари бор эди.

— Ҳозир кўрасан. Энди бу ёғи узоқ эмас.

— Сувда оёқяланг кечаман ҳамми?

— Кечасан, унда дур ҳам терасан, сув устида булутдай айланиб парвоз ҳам қиласан.

Биз деворга қапишганча тик турардик. Жойимиздан жилишга журъат қилолмаётгандик.

— Қумда ўйнаймизми?

— Уй қурамиз.

— Кемачалар ҳам қурамиз. Лойдан болачалар ясаймиз.

Юрагим чертилган тордай садоланиб ҳаприқиб кетди.

— Бўлди энди! Кетдик, Васмия!

— Сени балиқчилар билан денгизга боради деб эшитаман. Балиқ тутишни ўрганиб олдингми?

— Ҳозирча йўқ! — суст, босиқ жавоб бердим мен ва шу заҳоти қўшиб қўйдим:

— Лекин ўрганиб оламан. Сен учун, Васмия! Ҳамма балиқларни тутаман-да, оёғинг тагига келтириб ташлайман. Хоҳлаганингни танлаб олаверасан!

Қиз ноз билан кулиб қўйди.

— Мен ҳар хил товланадиганини хоҳлайман!

— Ҳар хил товланадиганидан тутаман.

— Кейин, менга ўхшаган бўлсин!

— Худди ўшанақасидан тутаман!

— Кейин... сени севадиган бўлсин.

Васмия қўлимни аста сиқиб қўйди.

— Менга балиқнинг ҳам, сув парисининг ҳам севгиси керак эмас. Сенинг муҳаббатинг керак, ёлғиз сенинг.

Васмиянинг қўли шунақанги илиқ ва нафис эдики!

Биз кўчанинг охиригача юриб ўтганимиздан кейин мен Васмияга шипшидим:

— Энди мен олдинда бораман.

— Бир ўзим қўрқаман!

— Сен ёлғиз эмассан. Мен салгина олдинга ўтиб оламан.

— Мен барибир қўрқаман!

Васмия қўлимга азбаройи қаттиқ ёпишиб олганидан уни зўрға ажратдим.

Энсиз йўлдан биз ниҳоят денгизга етиб келдик. Бизни олқишлаётгандек денгиз билинар-билинмас тебранар эди. Биздан қўрқувни аритиш учун қўллари билан қучоқлар, нафаси билан елпир эди. Неча йиллар айриликдан сўнг бизни кўриб ўзида йўқ суюнарди. Сув кўтарилган чоғларда баланд қоя камарларида майда балиқчалар ва турли жонзотлар паноҳ топар эди. Сув қайтганда эса у ерда кўчманчи қушлар ошён қурарди.

Бизлар ҳам шу қушлар мисоли эдик. Ёт нигоҳлардан, ҳатто бизни одамларга бориб чақиб бериши мумкин бўлган енгил эпкиндан қоя остида яширинишга қарор қилдик. Биз шундоқ қум устида ўтирар ва бирбиримизнинг кўзимизга қарашдан қўрқар эдик. Балки ийманиш туфайлидир. Сўнг бармоқларимиз орасида шопириб қумни ўйнай бошладик. Шунда бирдан бармоқларимиз чалкашиб кетди. Биз ҳаяжондан тош қотиб қолдик. Мен чўчибгина Васмиянинг ҳўл қўлини сиқиб қўйдим. Унинг узун қора сочлари қўлимга тегиб турарди. Сочлари шамолдан тўзиб, юзини, чақноқ кўзларини яширарди.

Мен оҳиста унинг юзидан сочларини суриб қўйдим, унинг кўзларига боқдим ва ўзимни бамисоли бу кўзлар қаърига сингиб кетаётгандек ҳис қилдим. «Мен сени севаман, Абдулла!» — Васмиянинг нигоҳида мен шу сўзларни уқдим ва мен ҳам нигоҳим билан жавоб қайтардим: «Мен ҳам сени севаман, Васмия!»

— Ҳали ҳам қўрқаяпсанми? — сўрадим мен.

— Билмадим... — хўрсинди Васмия. — Оз-моз. Нимадан қўрқаётганимни ўзим билмайман.

— Қўрқма. Кел, уй қурамиз.

Биз ҳўл қумларни бир жойга тўплай бошладик.

— Ихчамгина уйча қуриб оламиз, — таклиф қилди, Васмия.

— Яхшиси, каттакон уй қурамиз, — эътироз билдирдим мен.

— Иккаламизгами? — маънодор қилиб сўради у.

— Болалар-чи, улар қаерда туришади?

Васмия тараддудланди, у бундай саволни кутмаганди. Мен ҳозиргина биз қумдан тиклаган мана бу уйдек, қўлнинг бир ҳаракати биланоқ бузиб бўлмайдиган ҳақиқий уй тўғрисида гапираётганимни у энди англаганди.

— Бизнинг кўп болаларимиз, ўғил ва қизларимиз бўлади, — давом этдим мен.

— Шунча исмни қаердан топамиз?

— Қизларимизни Васмия деб атаймиз. Мен буни олдиндан ўйлаб қўйганман.

Васмия завқланиб кулиб юборди:

— Ўғилларимизни-чи? Уларни ҳам Васмия деймизми?

— Йўқ, ўғилларга исмни сен ўйлаб топасан!

— Мен?

— Бўлмаса-чи. Қизларга мен, ўғилларга эса — сен.

— Ундай бўлса, мен ҳаммасини Абдулла деб атайман.

— Бўлади. Васмия ва Абдулла. Улар катта бўлишади ва бир-бирларини севишади. Абдулла — Васмияни ва...

— ... Васмия — Абдуллани, — мен учун қўшимча қилди Васмия.

Биз майда тошчаларни, чиғаноқларни, чўпларни териб тўпладик-да, дилга хуш ёқувчи сўзларни айтибайтиб уй қура бошладик: мана бу — бизнинг хонамиз, мана бу — қизларники, мана бу — ўғилларники, Мана бу ерда меҳмонхона бўлади, ана у ерда ошхона, газхона, чўмилиш хонаси бўлади.

Кейин таёққа сувўтларини ўрадик-да, ҳовлининг қоқ ўртасига суқиб қўйдик.

— Мана бу ерда серсоя дарахт ўса қолсин, — деди Васмия.

— Йўқ, мевали хурмо дарахти.

— Болалар сояни яхши кўришади, — деди аччиғланиб Васмия.

— Хурмо — Аллоҳнинг неъмати. Бунинг устига у тотли ва фойдали бўлади.

Васмия ён берди:

— Ўзинг биласан. Ишқилиб, соясида дам оладиган бўлсин-да.

— Болалар дарахт тагида ўйнаб, ойдинда бир-бирларига ҳикоялар айтишсин.

— Эҳ, Абдулла, мен шундай уйим бўлишини жуда хоҳлардим.

— Рост айтасанми?

У бошини қуйи солди. Унинг нималар ўйлаётганини, кўнглидан нималар кечаётганини англашга ҳаракат қилиб, мен унга қарадим.

— Васмия!

— А? — у сесканиб тушди.

Назира ЖЎРАЕВА,
Амир ФАЙЗУЛЛА таржимаси.

ОРЗИҚИБ КУТАМАН

Касбим қурувчи бўлса-да, адабиётга жуда қизиқаман. Мактабда ўқиб юрган пайтларимдан бадиий асарларни ўқиб келаман. Айниқса, чет эл адабиёти намунаси бўлган асарлар мени жуда қизиқтиради. Негадир кейинги йилларда иқтисодий қийинчилик сабабми ёки қоғоз танқислиги учунми, журналларда, китоб ҳолида чиқадиган таржима асарлар кам чиқа бошлади. Шундай кунларнинг бирида газета-журнал дўкончасида «Жаҳон адабиёти»ни кўриб қолдим. Уни сотиб олиб, варақлаб чиқсам, таржима асарларга журналда кенг ўрин берилган экан. Артур Хейлининг «Оқшом хабарлари», Журжи Зайдоннинг «Ҳорун ар-Рашиднинг синглиси» романларини, Чингиз Айтматов билан Мухтор Шахановнинг суҳбатларини берилиб ўқиб чиқдим. Ва анчадан буён соғиниб қолган нарсамни топиб олгандек бўлдим.

Менда журналда берилаётган жаҳон адабиёти намуналари яхши таассурот қолдирди. Истагим, бу гўзал асарлар қаторида санъат намуналаридан ҳам берилса, бу асарлардан олинадиган тасаввуримизни кучайтирар, ҳам журнални шакли ва безагини оширишда айни муддао бўларди.

Ғофиржон МАМАШАРИПОВ,
журналхон.

ҚУТЛУҒ КУН ЯҚИН

БАҲОР НАФАСИЛА БОШЛАНСА БАЙРАМ...

Наврўз — янги йилнинг бошланиши, янги ўй-режалар, янги ижод илҳоми.

Наврўз — баҳорни соғинган деҳқону боғбонлар, жамики халқимизнинг йил сарҳадидаги катта шодиёнаси. Шу қутлуғ байрамни кўнгилдагидек ўтказишга мамлакатимиз Президенти, ҳукуматимиз, катта эътибор бераётгани бежиз эмас. Сабабки, йилни қандай бошласак, йил давомида ўша кайфият бизни тарк этмагай. Байрам баҳона ёру дўстларни йўқлаб борамиз. Байрам кайфияти халқимизнинг руҳини кўтаради, янги зафарларга ундайди. Мустақиллигимизнинг еттинчи баҳорида пойтахтимизда қутлуғ тантанага тайёргарлик ишлари қизғин.

— Байрамнинг бўлади-бўладиси қизиқ-да, — дея гап бошлади Тошкент шаҳар ҳокимининг муовини Шуҳрат Жалилов. — Бу йил ҳар қачонгидан бошқача бир дастур асосида иш олиб боряпмиз. Обҳавонинг совуб кетганлиги ишларга озгина халал берди. Лекин асосий саҳна деярли тайёр. Миллий боғдаги ишлар тугалланиш арафасида. 5 март куни қабул қилиб оламиз. Якуний тайёргарлик, яъни бош репетицияни 16-17 мартга мўлжаллаганмиз.

Байрам кунлари катта-катта хиёбонларимизда концертлар, томошалар намойиш этилади. Халқ ҳунармандчилиги кўргазмаси, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотуви, ярмаркалар ташкил қиламиз.

Наврўз нафақат санъат намойиши, балки халқимиз кайфиятини кўтарадиган, уларга мадад бўладиган қутлуғ байрам. Шу маънода болалар уйларида, талабалар ётоқхоналарида, маҳаллаларда ҳам тадбирлар уюштиришни назарда тутганмиз. Бу — оилаларга Оила йилидаги совғамиз бўлади. Кам таъминланган оилаларга, кўп фарзандли хонадонларга совға-саломлар улашиш ниятимиз бор. Сумалак пиширилади. Жамоани юз кўриштирмоқ савоб дейишади. Биласизми, мана шундай тадбирларда кишилар бир-бири билан юз кўришади, аҳил-иноқ бўлади.

Ташкилот, корхона, маҳалла оқсоқоллари билан хабарлашганмиз. Байрам кунларигача пойтахтимиз кўчаларини чиннидек қилиб қўйишимиз керак. Қиладиган ишларимиз кўп, лекин буларнинг барчаси кўнгилга хуш ёқадиган ташвишлар.

... Шуҳрат ака билан хайрлашиб чиққанимизда, хали қишнинг сўнгги қорлари эриб кетмаган эди. Лекин кўнгилда ҳаммамиз соғинган баҳор кайфияти ҳукмрон эди...

Абдураҳмон ЖЎРА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Олмониянинг кўргазмалар ташкилотчиси "Fairtrade" Сизларни таклиф этади.

Central Asia agro food 98

1998 йил 10-13 март •
Ўзбекистон, Тошкент-ЎзЭкспомарказ
Иш соатлари: 10.00 - 18.00

Кўргазмада Ўзбекистонда олмон фирмаларининг илк бор гуруҳ бўлиб қатнашиши ташкил қилинган.

Бутун дунёдан келган қатнашчилар ўзларининг илғор технология ва янги маҳсулотларини намойиш қилади.

- Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари.
- Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши учун технология ва маҳсулотлар.
- Озиқ-овқат саноати учун дастгоҳлар.
- Тайёр маҳсулотлар (ўсимлик мойи, ширинликлар, гўшт маҳсулотлари, пиво, алкоголсиз ичимликлар, чой ва ҳоказолар).
- Ўраш технологияси.

3-Халқаро қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат ва ўраш технологияси кўргазмасига марҳамат!

Ташкилотчи: fairtrade. Lassen Sie sich begeistern!

Ҳамкорликда: Republican Trade and Exhibition Centre UZEXPOCENTRE
700084, Ўзбекистон, Тошкент,
Амир Темур кўчаси, 107-уй.
Тел.: (3712) 34 45 45. Факс: 35 83 30.

383 ш

ТОКИОДА «ТЕАТРЛАР ЯРМАРКАСИ»

Куни кеча Токио Миллий опера театрининг кўргазмалар залида Япония ва хорижий мамлакатлар театр жамоаларининг анъанавий ярмаркаси ўз ишини тугатди.

Ярмарка Япония театри ҳаётининг бой тасвир воситаларини намойиш этиб, томошабинларни саҳна санъатининг замонавий ривожидаги асосий тенденциялари билан таништирди. Ўзига хос бу ярмарка иштирокчилари анъанавий япон театрлари «Но» ва «Кабуки» билан бир қаторда авангард йўналишидаги, пантомима, қўғирчоқ ва бошқа театрлар ҳамда кўплаб хорижий жамоалар ва алоҳида ижрочилар билан танишиш имконига эга бўлдилар.

Ярмаркага кўп сонли ихлосмандлар — театр шинавандалари ҳам, санъат ҳомийлари, бизнесменлар ҳам ташриф буюрдилар. Бу эса бежиз эмас. Бу каби ярмаркалар натижаси ўлароқ бадиий ва тадбиркорлик нуқтаи назаридан энг истиқболли жамоалар билан Японияда гастроллар ўтказиш борасида шартномалар имзоланади.

У ёки бу театр жамоаси номидан кўрсатилаётган ҳар бир бўлим бетакрор ва сержило этиб ясатилган эди. Мисол учун, «Кабуки» театри бўлими атрофида узлуксиз равишда ўзининг анъанавий либосларини кийган театр усталари турдилар, қўғирчоқ театрларидан бирининг бўлими олдида эса санъаткорлар гуруҳи катта юмшоқ қўғирчоқлар билан ўз спектаклларидан парчалар намойиш этардилар.

Токио театр ярмаркасида биринчи бор алоҳида бир бўлим Ўзбекистон театр жамоаларига бағишланди. Бу бўлим Токиодаги ўзбек элчихонаси билан ҳамкорликда Марказий Осиё ва Кавказ орти мамлакатлари билан маданий алоқаларни ривожлантириш билан шуғулланувчи ижтимоий ташкилот — Евроосиё клуби томонидан ташкил этилди. Бу ерда ўзбек миллий тўнлари, дўппилар кийган клуб фаоллари реклама плакатлари ва рисолаларни намойиш этдилар, монитор бўйича эса видеороликлар кўрсатиб турилди. Ҳозир бўлганларда Андижоннинг «Сумалак» халқ оғзаки ижоди гуруҳи алоҳида қизиқиш уйғотди.

Евроосиё клуби раиси жаноб Оно Рио «Жаҳон» ахборот агентлиги мухбири билан бўлган суҳбатда Токио театр ярмаркасининг жуда масъулиятли тадбир ва Япония маданий ҳаётида катта воқеа эканлигини таъкидлади. Айнан шу ерда мамлакатнинг гастроллар афишаси шаклланади. Бу ерда кўп жиҳатдан япон томошабинларининг йил давомида кимни ва нимани кўра олишлари ҳал бўлади.

Жаноб Оно Рио фикрини давом эттириб, қуйидагиларни айтди:

— Ўзбекистон жуда бой маданий меросга эга бўлиб, бизнинг олдимизда турган вазифа — у билан япон халқини яқинроқ таништириш. Бу галги ярмарка иштирокчиларининг ўзбек театр санъатига билдирган қизиқиши бизда келгуси йилда Ўзбекистонни Токиода янада кенгроқ кўрсатишимиз мумкинлигига ишонч уйғотди. Евроосиё клуби фаоллари мамлакатингиз ва маданиятингиз билан янада яхшироқ танишиш, япон томошабинлари тезроқ ўз саҳналарида ўзбек санъаткорлари саҳналаштирган асарларни кўриш имконига эга бўлишлари учун яқин кунлар ичида Ўзбекистонга бориш ниятидалар.

Музаффар ЗОҲИДОВ,
«Жаҳон» АА мухбири.
ТОКИО.

Баҳорий насим бизга яшариш ва яшаш сурури билан бирга, табиатнинг қаноатли эркатойлари чуғур-чуғури-ю навосини ҳам тортиқ этди. Иссиқ эллардан бизни йўқлаб келгувчи қанотли дўстларимизга бизнинг тортиғимиз нима бўлади? Сиз суратда кўриб турган бу инсонлар ана шу ҳақда гаплашаётган бўлса, ажаб эмас. Демак, биз ҳам ғафлатда эмас эканмиз, демак биз ҳам уларни кутиб олишга тайёрмиз.

Хўш, ҳамма жойда ҳам шундайми? Бу ҳақда маҳалла-ю мактабларда яна бир ўйлаб кўришга тўғри келади.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ
сурат-лавҳаси.

БЕРЛИН АНЖУМАНИ ЧОРЛАЙДИ

«Амир Темур юрти» сайёҳлик маршрути Германиянинг йирик шаҳри — Берлинда 7-11 март кунлари ўтадиган жаҳон туризм ярмаркасида намойиш этиладиган бўлди. Шу боис «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси ва «Сайрам» сайёҳлик агентлиги вакиллари гуруҳи Берлинга учиб кетишди.

Сайёҳлик агентлиги директори Рустам Мирзаев жамоатчи мухбиримизга қуйидагиларни маълум қилди:

— Ҳозирги пайтда халқаро сайёҳликни авиация хизматисиз тасаввур этиб бўлмайди. Шу боис биз миллий авиакомпаниямиз билан чамбарчас боғланган ҳолда иш юритамиз. Ўтган йили бизнинг агентлик уюштирган сафарларда мингдан зиёд хорижий сайёҳ диёримизга ташриф буюрган бўлса, уларнинг узоғи авиация шарофатила яқин бўлди.

Берлин халқаро туризм анжуманида «Амир Темур юрти», «Буюк Ипак йўли бўйлаб», «Наврўз — Янги йил шодиёнаси», «Ўзбек халқи — миллий урф-одатлар диёри» номли ўнгга яқин маршрутлар бўйича жаҳондаги турдош агентликлар билан музокаралар бўлади ва шартномалар тузилади. Ярмарка меҳмонларида Ўзбекистон ҳақида яққол тасаввур ҳосил этиш мақсадида, 100 кв. метр сатҳ майдонда махсус стенд намойиш этилади.

Жаҳон миқёсида мустақил Ўзбекистонимизга қизиқиш йил сайин ошиб бораётган экан, бу галги ярмаркада қатор саёҳат маршрутлари учун янада кўпроқ шартномалар тузилишига ишончимиз комил.

Абдулла ПЎЛАТОВ.

ҚЎШМА КОРХОНА ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ ОМБОРИДАН
«Ле сафр» фирмасида ишлаб чиқарилган
ҚУРУҚ, ФАОЛ, ТАБИИЙ хамиртуруш ТАКЛИФ ЭТАДИ.
Новвойлик учун
"Safinstant" - яшикларда 11 граммли 1000 та қоғоз халтачаларда; - яшикларда 500 граммли 20 та қоғоз халтачаларда;
"Saflevure" - яшикларда 100 граммли 100 та қоғоз халтачаларда; - 25 кг қопларда қуруқ хамиртурушлар.
Сақланиш муддати 1999-йилгача.
Франциядан тўғри етказиб берилади.
"Ўздонмаҳсулот" корхоналари сотиб олиш учун устунлик ҳуқуқига эгадир.
Тел.: /371/ 139-47-52, 139-47-34.

АПАЛЬГИН
АНАЛЬГИН -500 мг
анальгинлаштирувчи ВОСИТА

Шаҳар дорихоналаридан сўранг
суръат ва сифат фарма лимитед

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги ўзбек театр санъатининг онахон санъаткори, Ўзбекистон халқ артисти
Замира ая ҲИДОЯТОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳуманинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси жамоаси республика телевидениеси «Ахборот» Бош муҳарририятининг режиссёри Сардор Султоновга волидаи муҳтарамаси, Ўзбекистон халқ артисти
Замира ҲИДОЯТОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Давлат техника университетининг маъмурияти, касаба уюшмаси қўмитаси механика факультети доценти В. С. Раҳматуллаевга отаси
Сагди РАҲМАТУЛЛАЕВнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига ва яқин қариндошларига чуқур таъзия изҳор этади.

«Ёғмойтамакисаноат» уюшмаси жамоаси маҳсулот сифати назорат қилиш лаборатория бошлиғи М. К. Иминовага онаси
Асолат ИКРОМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МИРЗО УЛУҒБЕК номли ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИ
шартнома асосида қуйидаги ўқув курсларига
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Тайёрлов бўлимида университетнинг юқори малакали профессор-ўқитувчилари олий ўқув юртларига кирувчи ёшларни қуйидаги йўналишда:
1. ТАБИИЙ ЙЎНАЛИШ: математика, физика, химия, биология, география, она тили ва адабиёти фанлари бўйича;
2. ИЖТИМОИЙ ЙЎНАЛИШ: тарих, она тили ва адабиёти, чет тиллари (инглиз тили, немис тили, француз тили) бўйича;
3. ИҚТИСОДИЙ ЙЎНАЛИШ: математика, чет тили, она тили ва адабиёти фанлари бўйича чуқурлаштирилган дастур асосида тест синовларига тайёрлайдилар.

Шунингдек, тайёрлов бўлимида:
4. Бошловчилар учун инглиз тили.
5. Инглиз тили ва компьютер билимлари.
6. Компьютерда ишлаш таълими (MS_DOS, Norton Commander, WINDOWS 95, WORD)

Ўқиш муддати 2,3 ва 5 ой. Машғулотлар гуруҳлар йиғилганда бошланади.
Тайёрлов бўлимига ўрта маълумотли ёшлар ва мактабларнинг битирувчи синф ўқувчилари ҳамда ўқиш истаги бўлган барча ёшлар қабул қилинади.
Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.
Тайёрлов бўлимига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади: ректор номига ариза, турар-жойидан маълумотнома.
Ҳужжат қабул қилиш давом этмоқда.

Мурожаат учун манзил: 700095, Тошкент-95, Талабалар шаҳарчаси, 13-бино, ТошДУ тайёрлов бўлими. Телефон: (3712) 46-02-35, 46-39-35.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР
Тел.: 136-09-25

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 01062, 42.797 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров.
Навбатчи — Н. Мусомов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 21.30 1 2 3 4 5 6